Dodatek 4 k článku **Kvantitativní fonotaktická analýza názvů českých obcí a jejich částí**

Četnost slabičných typů

Srovnejme slabičnou strukturu Oik a SSČ.[1] V obou korpusech mohou slabiky začínat na žádný nebo na jeden až čtyři konsonanty a končit na žádný nebo na jeden až tři konsonanty.[2] Tímto dostaneme 20 logicky možných slabičných typů (C = konsonant, V = vokál: a) žádný iniciální konsonant V, VC, VCC, VCCC, b) jeden iniciální konsonant CV, CVC, CVCC, CVCCC, c) dva iniciální konsonanty CCV, CCVC, CCVCC, CCVCCC, d) tři iniciální konsonanty CCCV, CCCVC, CCCVCC, CCCVCCC, e) čtyři iniciální konsonanty CCCCV, CCCCVC, CCCCVCC, CCCCVCCC. Z těchto logicky možných typů jsou všechny v Oik doloženy s výjimkou typů VCCC, CCCVCCC, CCCCVCC a CCCCVCCC. Jak je patrno, Oik se vyhýbají slabikám končícím na tři konsonanty; takových slabik je doloženo sedm, např. *Telč*, *Kelč* (= CVCCC, šest výskytů), *Čejč* /TšejTŠ/ (= CCVCCC, jediný výskyt).

V SSČ jsou doloženy všechny logicky možné typy s výjimkou typu CCCCVCCC, v čem se SSČ shoduje s Oik. CCCCVCCC je typ slabiky, která by obsahovala sedm nevokalických fonémů, tedy konsonantů a neslabičných semikonsonantů. Není nám známo, že by v češtině takové slabiky existovaly, pročež jsme v Bičan (2013, s. 121) navrhli distribuční pravidlo, podle něhož slabiky obsahující více než šest nevokalických fonémů nejsou možné. Pravidlo se ovšem netýká jen slabik typu CCCCVCCC. Na začátku slabiky se totiž mohou objevit až kombinace pěti konsonantů (srov. /FSkvjeT/ *vzkvět*) a na konci tři (srov. /teKST/ *text*). Navrhované pravidlo tedy predikuje, že čeština také nedovoluje slabiky typu CCCCCVCC a CCCCCVCCC. Takové slabiky nejsou doložené v celém lexikálním korpusu čítajícím okolo 950 000 slabik. Jinými slovy, ačkoliv je v češtině možné, aby slabiky začínaly na pět konsonantů a končily na tři konsonanty, je počet konsonantů, které se ve slabice najednou mohou objevit, omezený.

V tabulce 11 najdeme pořadí a procentuální zastoupení všech devatenáct doložených slabičných typů. Jako obvykle v závorce uvádíme pořadí a hodnoty pro SSČ. Ačkoliv pořadí a procentuální poměry nejsou totožné, je zřejmá tendence preferovat stejné slabiky. Rozdíly lze vysvětlovat specifickou stavbou oikonym. Např. na četnosti typu CCV se projevuje fakt, že mnoho oikonym končí na *-ce*, tj. /Tse/. Uvedené pořadí stejně jako procentuální zastoupení se zdá být stabilní vlastností češtiny, jak potvrzují i velmi podobné výsledky Těšitelové a kol. (1985, s. 149, viz též Ludvíková 1972a, 1972b).

[1] Pravidla slabikování jsou shodná s pravidly, které použili Kučera – Monroe, 1968.
[2] V SSČ najdeme i jednu slabiku, která končí na čtyři konsonanty: /borŠTŠ/.

Tab. 11: Nejčastější slabičné typy a jejich četnost (C = konsonant, V = vokál)

Slabičný typ	**%**
CV (1.)	50,61 (47,99)
CCV (3.)	22,87 (17,02)
CVC (2.)	15,27 (18,22)
CCVC (4.)	4,42 (5,51)
CVCC (5.)	2,88 (3,74)
V (6.)	1,64 (3,01)
CCCV (8.)	0,93 (1,31)
VC (7.)	0,51 (1,41)
CCVCC (9.)	0,50 (1,05)
CCCVC (10.)	0,30 (0,38)
CVCCC (12.)	0,02 (0,08)
CCCVCC (13.)	0,01 (0,05)
CCCCV (14.) VCC (11.)	0,007 (< 0,01)
CCVCCC (15.) CCCCVC (16.)	0,003 (< 0,01)

Dodatek k literatuře

Kučera, H. – Monroe, G. K. (1968): *A Comparative Quantitative Phonology of Russian, Czech, and German*. New York: Elsevier.